

תפארת רפאל

טיסודו של הראשון לציון ממן רנו עובריה יוסף זוק"

עלון תורה והלכה לכל בני המשפחה

יוצא לאור ע"י תלמוד תורה ומפעלי חסד
"תפארת רפאל"
 ע"ש רבי ופאלו נזויין פוייחס צ"ל ע"ש מושה זבוחנת דינה ע"ה
 נוסדו בשנת תשכ"ז (1967) בתל אביב

פרק: זירא

עלון מס': 1,935 | תשפ"ג

ליקט וערוך: הרב רפאל זובייחי שליט"א
 ובבק"ק "תפארת רפאל" תל-אביב
 העלון נוסד בשנת תשמ"ה (1985)
 בידי הרב שלמה זובייחי שליט"א

קבלה, תן גם לאחרים!

נערה למדה בסמינר לבנות "אור החיים" בבני ברק. מן המציגיות הייתה, בעלת מידות טובות, נימוסין והליכות, יראת שמים והקפדה במצוות, כפי שמתחננים שם לתפארת. כשבגדה לסייע חוק לימודיה, הוצע לה להישאר שנה נוספת כמדריכתה. אבל היו לה תוכניות אחרות, להמשיך לימודים ותחילת עבודה. כבר טווחה את העתיד במחשבתה, ולפיכך השיבה להצעה בשלילה. ערב אחד ישבה בחדרה ושקעה על שעורייה, וחברה באה ואמרה: "הרבר פרדו קורא לך". הצדיק הרוב משה פרדו צ"ל, מייסד "אור החיים" ומנהל, נערץ היה על כל התלמידות. אמרה הנערה: "אני מסיימת את השיעורים, ואכנס למשרדו". כעבור כמה דקות באה חברת אחרת: "הרבר פרדו בחו"ז, הוא קורא לך". נרעשה הנערה: המנהל בחוץ, והוא הניחה לו לחכות! מירה לצתת, ומצאתו עומד במסדרון. פתחה בהתנצלות נבוכה, אבל הוא חיזק את חיוכו הטוב והניף ידי בבטבול, לא כדי להתייחס לכך, בתמי כדי לומר לך דבר אחד: **קבלת, תני גם לאחרים, ערב טוב**". והוא פנה והלך. מובן, שקיבלה על עצמה את ההדרכה. **איזה משפט נפלא:** "קיבלה - תניגם לאחרים". האנטי תזה, התשליל של אנשי סדום ועומרה עליהם נקרא בפרשנותנו: "תנו רבנן, אנשי סדום לא נתגאו אלא בשבי לטובה שהשפיע להם הקדוש ברוך הוא. ומה כתיב בהם: ארץ ממנה יצא לך - ותחתיה נהפק במו אש. מקום ספריר אבניה, עperfetta זבח לו" (איוב כח, ה) אמרו: וכי מאחר שרצינו ממנה יצא לך, ועפרות זהב לנו, למה לנו עובי דרכיהם, שאינם באים אלינו אלא לחסרונו ממונינו. בואו ונשכח תורה רגילה מארצנו!" (סנהדרין קט.). זו השקפה סדומית, שבטעיה איבדו את עולםם, את רוכשם וחיהם כאחד!

יהודי מתהן לחתת, להעניק, קיבלה בשלום? תנו לנו ביכורים, חלה, תרומה גודלה, מעשר, תרומות מעשר, מעשר שני, מעשר עני. השם ביכולת לחתת, בזכות לחתת: "זבא הלו כי אין לו חלק ונחלתו עמך והגר והיתום והאלמנה אשר בשעריך ואכלו ושבעו למען יברך ה' אלהיך בכל מעשה ייך אשר תעשה" (דברים יד, קט). תנו לך עוד ועוד כדי שתתוכל לחתת עוד ועוד!

חו"ל מספרים, שכאשר היה מגיע רוכל לסדום, היה כל אחד ניגש ונוטל ממנו פריט קטן, שנ של שום, גרגור שומשומ, וכך חוסלה כל הסchorה מבלי שירוייה פרוטה, עוד הפסיד את הקラン. זה לא היה עושק לשמו, סתם רישעות. היה כאן רעיון מבריק. Cainilo הסבירו לאותו רוכל מסכן: אל תכעס עליינו, תבין אותנו. כפי שאתה ועך חמס על שון של שום, על שום דבר, משומ שזה נוטל גרגור וההוא נוטל גרגור והכל מתחשל, כך פוחדים אנו מעוזה לזרות ופתיחה יד. כי יבוא עני ועוד עני, עוד רוכל ועוד פושט יד, וועשרנו יתפוגג. הסדומיים המסכנים, יליבו עליהם.

ומעשה היה בנעורה שהבחןת בעני מעולף. מזה שלושה ימים שלא בא לפיו דבר, כי הסדומיים שומרין חוק הינו, והחוק אסר מתן אוכל לזרים. מה עשתה, הביאה לו אוכל בהחטא, בכך בו יצאה לשאוב מים, ונתפסה. ומספרת הגمرا: טחו את גופה בדבש והעמידה על החומה, למען יראו ויראו. באו המוני דבורים ועקבזו למאות (סנהדרין קט.). גם זו לא הייתה אכזריות לשמה, גם כאן בפונ רענון דונכי ברוח סדום: חשבת להיות בעל חסד, מונקה מדבש, הא? אבל הדבש מזמן דבורים עוקצות, על כן לא חשבת... מעיקיצה אחת לא מתיים, נכו. אבל הדבש מזמן נחיל דבורים. ומהם, מתים! זה מה שלול לקרים לנו אם נהיה מתוקים מדי, מכnisי אורחים. נאים אנשי סדום.

כמה מנוגד כל זה להכנות האורחים של אברהם אבינו. לא רק לנוכחות שלו להכנים אורחים, לא זו בלבד שלא סגר דלתו, אלא קרע באוהלו ארבעה פתחים, לאותה מכל כיוון! וישב בפתח אוחלו כחום היום, שלא יפסיד עובר אורח, שלא ימלט מעיניו. יותר מכך: קבע אוחלו בסמוך לדром. כדישמי שיגורש מושם - ימצא מקום כאן! מושם שאם יש מעליימי עין מן הצדקה, אם יש אוטמי לב וקופצי יד, מוכפלת החוכה על צazziו של אברהם אבי האומה, עמוד החסד, שהוכיח לכל בא עולם שלא מפסידים ממעשי צדקה וחסד!

ואקחה **פת-לחם** (יח, ה) - **אקה**"ה ראשית תיבות למפרע: התה חgorה קודם אכילה, פת לח"ם ראשית תיבות: פן תבואה לידי חולמי מעיים. כמובא במסכת שבת (דף ט) להтир החgorה קודם האכילה. (הב"ח)
תחת העין ניאלו (יח, ח) - **"ויאכלו"** אותיות "ו-כאל-", שעשו עצמים כאילו אוכלים, כמו שפרש רש"י.

והיא-גם-הוא אמירהachi הוא (כ, ה) - לכארה היה צריך לכתוב: "זוג היא אמרה?" אלא, במדרש בראשית רבה דרשו ח"ל: "זוג היא" - לרבות את בני ביתו, لكن **"היא"** בראשי תיבות משמעו: הגור, **ישמעאל**, **אליעזר** - בני ביתם של אברהם ושרה, שגם הם לא גילו את סודה של שרה. (רבי חיים קנייבסקי)

ויאמר אברהם אלקים יראה לו (כב, ח) - **"אלקים יראה לו"**, ראשית תבות **איל**, רמזו נרמזו לו כי הקדוש ברוך הוא יזמין להם איל ויקריבו אותו תחת יצחק.

ויבא אברהם לספדי לשרה ולבעתיה (כג, ב) - כשהשרה נפטרה כתוב **"ויבא אברהם לספוד לשרה"**, מסביר רשי": **"מהיכן בא? מהר המוריה בא"**. זה בעצם היה תוכנו של ההספד. אברהם סיפר שהוליך את בנו לעקידה, ושרה, איממו הזקנה של הבן היחיד, נתנה את הסכמתה המלאה לכך. (ילקוט הדירוש)

לעולם יהא אדם זהיר בכבוד אשთן, שאין ברכה מציהบทור ביתו של אדם אלא בשבייל אשתו, שנאמר (יב, טז): **"וילא ברם היטיב בעברך"**. וזה מה שאמר רבא לבני עירו - כבדו את נשותיכם כדי שתתעשרו. (בא מצעיא Nat, א)

הנכנת אורחים: "על-ידי מצות הכנסת אורחים זוכים לקבלת פנישכינה, כי מי שמכניס לבתו אפיקilio או אורחים שאינם מהוגנים ומתקבל את כולם בסבר פנימיות, משבים לו מידה כנגד מידה, והוא זוכה לקבלת פנישכינה גם אם אינו ראוי לכך". (ישמה משה) "כאשר בא אליך אורח נודד, עליך להראות לו את מקום לינו" קודם למגשים לפניו את האורחים, כדי שייאלבל בשלוחה" (רב מנחם מענדל מקוצק) "לפעמים הכנסת-אורחים כרוכה בביטול תורה או בשמייעת קצת לשון הרע, ובכל זאת אין להתחשב בזה וצריכים לקיים את מצות הכנסת-אורחים". (הבעל-שם-טוב)

שנון

פעם אחת הלך **רבי שלום מקמינקה** בדרך, ועבר ליד ביתו של חוכר עשיר. ביקש להיכנס אליו הביתה, להינפש מעט מעמל הדרכ. כשפנתחה הדלת ראה החוכר את האורה ומהיר לקפוץ לתוך ארונו ולהסתתר שם. אשתו ניגשה לדלת ואמרה: "בעלינו איננו בבית". ואולם רבי שלום הבחן בקפיצתו של החוכר לתוך הארון, **חירך ואמר למלווין**: "חכמוני אמרו כי **אדולה הכנסת אורחים מהקבלת פנישכינה**". עכשו אני מבין מודיע. כי משה רבנו, כשרה את השכינה, הסתיר את פניו בלבד, ואילו חוכר זה, כשרה אורה, הסתיר את כל גופו..."

מושגים ביחסות

ח'שון

בט"ז בחשוון תש"י, התחל **מבצע על ניפוי נשרים** להעלאת היהודי תימן. המבצע כונה כך מתוך ספר שמות יט, ד: **"זאשא אתכם על ניפוי נשרים, ואבא אתכם אל"**. המבצע כונה גם מבצע "מרבד הקסמים" וכן מבצע "ב'יאת המשיח". במבצע השתתפו מטוסים אלו ואלסקה אירילינס. עלו בו כ-50,000 עלומים, רובם המוחלט מתימן.

ב'יח בחשוון ה'תרכ"א (1860), התקימה חנוכת **"משכנות שאננים"**, השכונה הראשונה מחוץ לחומות העיר העתיקה בירושלים, שנבנתה ביוזמת הפילנתרופ היהודי-אנגל **משה מונטיפיורי** ז"ל.

ב'כ' בחשוון ה'תשמ"ד (1983), נפטר המקובל ובעל המופתים הרב מרדכי שרעבי זצ"ל, מגדולי רבני עולי תימן, מייסד וראש ישיבת המקובלים "נהר שלום" בירושלים.

ספר השבוע

גדול השלום!

מוספר על היהודי שעבד בבית-מטבחים (מקום בו שוחטים בהמות לבשר), כל בוקר בכניסתו למקום העבודה ובערב עת יצא מהמפעל, הוא פנה לשומר ובחוון מלא ברך: "שלום בוקר טוב", "שלום וערב טוב". דבר אחד הוא לא ידע שהוא שומר כל כך מתרגש מזה שرك אחד מתייחס לנוכחותו בכל בוקר עד שהוא היה מהכח בכליין עניים לבואו ויציאתו... והנה יומם אחד בסיום העבודה, השומר מהכח ומהכח וכל העובדים כבר יצאו ואן זכר לאיש וברכתו, לאחר שהוא ראה לא יוצא חשב בלבו שבתת הוא כבר יצא ופסות לא שם לב, אבל מכיוון שהוא ידע שפעם לא קרה שהוא יצא בלא לומר לו: "שלום וערב טוב", ידע שימוש מה הוא מתעכ卜 במפעל, ונכנס לבדוק מה הדבר. שנכנס ל官方微博 הוא שומע ועקות עורה מתוך המקפאים של המפעל, לפתע הבני מה קרה, אותו אדם נתקע באחד המקפאים וישר רץ לעורתו והציג אותו מkapfano ולמעשה בכך הצליל את חיוו!

הודי עם מילה אחת טובה יכול להפוך עולמות... יכול להחיות בני אדם... אם נקדים כל אדם בברכת שלום, נוכל לחיות חיים מאושרים ומשמעותיים יותר בחברה טובה וმותקנת, לקרב את הגאולה ואת בניין בית המקדש...

בפרשתנו מסופר על הפיכת סדום ועמורה בגין חטאיהם כי כבда. לפני ההפיכה היו ערי ככר הירדן מבורכיות ופוריות. בבטן האדמה נמצאו מכורות זהב וכשיהו יוצאים לקטוף מפרי השדה בסדום, היו מוצאים זהב תחת השורשים. מרוב גאותם של אנשי סדום, זנחו את המצוות והרחיקו אורהחים מעירם. הם חיזפו מים סביב העיר, כדי למונע כניסה של אורחים וקצתו את האילנות כדי שלא צמיחו פירות ועופות השמיים לא יהנו מהם. במדרשם מובאים סיפורים שונים על רשעותם של אנשי סדום, כגון מי שזרק ابن על חברו ומקיים דמו, צריך המוכה לשלם למכה על טרכתו בהקזת הדם. מי שקיצץ את אוזן חמור חברו, קיבל את החמור עד שתתגadel האוזן...!

בעל שפתינו כהן הקדמוני תלמיד הארייז' מביא טעם למה נצטו ליתן מלך על כל אכילה. כי סדום נחרבה בגין שלא קיימו הכנסת אורחים ומצוות צדקה והיתה כולה לגפרית ומלחה, ולכן נצטינו למלוח המأكلים כדי שנזוכר להיזהר בהכנסת אורחים. **חוץ' מבארים**, שעפרה של סדום אינה מצמיחה גם במקום אחר, ואם ילקוט אדם עפר מאויריה של סדום וייתן בערגה אחרת, אינה צומחת. **אשתו של לוט**, שלפי פרקי דברי אליעזר נקראת בשם עירית, הביטה אחורה בשעת ההפיכה והפכה לנציב מלחה. **חוץ' תלולים** את עונשה בקמצנותה בהיותה בסדום, שלא הסכימה לתת מלחה לאורחיה ואף פרסמה את דבר ביתה המלאכים לבית לוט. **הרב' ג' וחזקוני מסבירים** על פי פשטונו של מקרא, שאשת לוט הביטה לאחר רודתה את האדמה שהפכה למלחה, ולא שהיא עצמה הפכה לנציב מלחה. **רבי יוסף בכור שור מפרש**, שאשת לוט התעכבה ללבת, ולכן כיסה אותה הענן שההפטש שהיא מלא גפרית ומלחה, ולכן הפכה לנציב מלחה, דהיינו מצבה שכולה מלאה מלחה. **נוסעים קדמוניים** ובهم יוסף בן מתתיהו הציבו על עמוד בהר סדום שנזיב המלח של אשת לוט.

יוסף דעת

תפילת מנוחה

מדוע נתיחדה תפילת הכהרים לקוראה "מנחה" יותר מאשר שאר תפילות?

"**ייאמר הנה האש והעצים ואיה השה לה עלה**" (כב, ז') במסכת ברכות (כו): מובה שיצחק תיקן את תפילת מנוחה, שנאמר (להלן כד, סג): "**יצא יצחק לשוח בשרה לבנות ערב**", ואין שיחה אלא תפילה. מובה מדברי הגמרא שאת תפילת מנוחה תיקון יצחק לפניו נישואיו עם רבקה, עי"ש בפסוקים, שרבeka פגשה אותו נשחוה מהשדה. **אולט השל"ה הקדוש** (בראשית כ' וירא תורה אור ד') מביא חידוש שיצחק תיקן את תפילת מנוחה כבר בזמן עקידתו. וזה לשונו שם: **"ומצאתי שלך"** נקרא תפילת מנוחה "מנחה" יותר מאשר תפילות, הלא כל שאר תפילות הם מנוחה שלוחה לה', אלא אמר יצחק מה זה יש כאן עליה ולא מנוחה סוללת (שהרי קורבן עליה חייב בהבאת מנוחת סוללת), עמד ותיקן תפילה שתהייה במקום מנוחה, על כן נקראת זאת התפילה של בין העربים שתיקון יצחק "מנחה", שתקינה במקום מנוחת סוללת. ורמז לדבר **"ונפש כי תקריב קרבנו מנחה לה"** (ויקרא ב, א), **הינו יצחק שמסר نفسه**.

תמונה גדולי ומורי ישראל בס"ז יהו עיניך ראות את מוריך" (ישעיהו ל כ)

רבה של מקנס במרוקו הרב רפאל ברוב
טולדאנו זצ"ל עם הבאבא סאלי הרב
ישראל זמן רבני עובדיה יוסף זצ"ל

הראשון לציוון רבני מרדכי אליהו זצ"ל
עם הרה"ר לישראלי הרב שלמה גורן זצ"ל
והראשון משה וצ"ל

הראשון לציוון רבני מרדכי אליהו זצ"ל
עם רבה של ירושלים
רבה שלום משאש זצ"ל

אימרת השבוע

"**ידעו כי מידת הכנסת אורחים מידת עכומה נשכת מידת החסד שהוא מידותינו של הקב"ה.**" (רבני בחמי בן אשר)

עֲשֹׂה לְךָ רַב

מדור ההלכה על פי הראשון לציון הגאון
מן רבי עזרא דביה יוסף צוקי

דין לבישת בגדים וכיסוי הראש

- א.** יזהר להיות צנוע כשלובש או פושט את בגדיו, ולא יאמר הנני בחדרי חדריםומי רואני, כי הקדוש ברוך הוא מלא כל הארץ כבודו. וכל שדרכו להיות מכוסה נינה בצדיעות שלא יתגלה, מפני כבוד ה'. וימהר לקום בזריזות וללבוש בגדיו. וקטן שהוא בר הבנה יש להרגילו עוד מקטנותו להתלבש בצדיעות.
- ב.** יזהר בגדיו שלא ילبسם באופן שיתגנה בעיני הבריות, שכל מי שאינו דעת הבריות נווה הימנו, אין דעת הממקום נווה הימנו, ואין תפילה מוכבלת לפני ה' וכלן יזהר כשלובש הבגד שלא יתרפק הצד הפנימי לחוץ וייראו התפירות. ויש לדرك בזה אפיקו בגדים שתחת כל המלבושים, מלבד הענין הנזכר, לבישת בגדי הפוך גורם לשכחה. וכן יזהר שלא ינדוף ריח רע מגדיו, ונינה בכל הארץ, ובפרט לומדי תורה יהרו בזוה ביתר, שלא יאמרו עליהם אויל לומדי תורה שהם מאושים ומוגנים. וכותב הרמב"ם, מלובש תלמיד חכם מלובש נאה ונקי, ואסור לו שימצא בגדיו כתם או שמנונית וכיוצא, ולא ילبس לא מלובש מלכים שהכל מסתכלין בהן, ולא מלובש עניים שהוא מבהז את לובשו, אלא בגדים בינוינו נאים.
- ג.** כשלובש בגדיו [או רוחץ גופו] נכון שיקדמים תחלה את הראש, מפני שהראש מלך על כל האיברים, וכן יקדים את הימין, שכן מצינו בכמה מקומות בתורה שימין חשובת הבגדים וכן בחיליצת המנעלים, יתחיל לפשט צד שמאל, ולהחלץ מנעל שמאל, שהוא מנעל של ימין. אלא בגדים בינוינו נאים.
- ד.** כנסועל את מנעליו נועל תחילה מנעל ימין, ולא יקשרנו, ולאחר כך ינעל מנעל של שמאל ויקשרנו, ויהזו ויקשור של ימין. והטעם שמקדמים לקשר מנעל שמאל תחלה, מפני שלגביה קשירה מצינו שההתורה נתנה חסיבות של שמאל, שקוברינו עלייה את התפילין. ויש אמרים שהוא כדי להכנייע את היצר שהוא בשמאל. ובמנעלים שאין בהם קשירה, ינעל תחלה מנעל ימין ולאחר כך של שמאל. וכשהחולץ מנעליו יחלוץ תחלה מנעל של שמאל ולאחר כך של ימין. וגם בהתרת שרוכי הנעלים נכון להקדים להתרת את השרכיהם של מנעל שמאל, ולאחר כך של ימין.
- ה.** אין ללכת ד' אמות בגilio ראנש, ואף אם איינו הולך אסור לשחות שיעור מהלך ד' אמות בגilio ראש. ויש אמרים שהוא איסור מעיקר הדין, ויש אמרים שאינו אלא ממשית חסידות. ויש שמחלקים זה בין תלמיד חכם שהוא איסור מעיקר הדין, לבין שאר כל אדם שהוא ממשית חסידות. ואף על פי שהעיקר לדינא שהוא ממשית חסידות, מכל מקום בזמן הזה יש להחמיר בזוה יתרה, כי כיסוי הראש מעיד על שייכותו למחנה שומר תורה וממצוות, ולא להיפך ח"ז. וכן ככל מי שהוא ירא שם נץ רוזה לכוסות את ראשו כשהולך בראשות הרבנים, שהייה היכר בין עובד אלקים לא עבדו, ויש בזוה יתרה ממשית חסידות. **יש לחנוך את הילדיים הקטנים ולהרגילם שהיה ראנש מכוסה בכיסוי הראש.**
- ו.** אסור לברך או להוציא מפי הזורת השם בגilio ראנש. ומכל שכן שאסור להתפלל תפילה שמונה עשרה בגilio הראש. ואם עבר ובירך איזו ברכה בגilio ראנש, בדיעבד יצא והוא חור לבך.
- ז.** מי שמכרה לשחות בגilio הראש, כגון בבית משפט של גוים, או בשעה שהוא מסתפר, מותר לו להרהר בדברי תורה. וכן הרוחץ ביום והוא בגilio ראנש.

הזמנים לפיلوح "אור החיים" המבוסס על פסקי מרכז הג"ע יוסף זצ"ל

תלמיד תורה לבעליים

שיעור תורה ויהודית למכנות	טל אביב	ירושלים	נוו יורק
מולל ובית מדרש	4:23	4:27	4:24
נכסי תורניים	5:24	5:18	5:14
קלרוב רוחקים	5:53	5:52	5:48

מכונ הוצאה ספרים וחקיר כתבי ייד
דאנה לרורות החילים בצח"ל
עירה לנוקקים
הדריכה ורוחנית לעולמים חדשים
מועד עולם לאמירת תהילים
שבועון תורני

עלזק שבעל עלי לעונש מעתצתך
רבי חפאל בוחר אן פלא נזיר בעקבות מה צ"ל
רבה של מקנס נטלה הנטלה נזיר רבני עלי מרוקו
מרות מלמעלים בפתח שזינה צמישיה ע"ה
נפטרה נוכת אגוע עזש"ל אלמן. נ.צ.ב.ה.

פרק ששת השבוע

וירא

הפטרה
"יאשה אתה"
מלככים ב'

לקבלת העלו בדואר - במיליל או לתגובה: refael260@gmail.com

הנצחה לצרך יקרים ותרומות - נא לשוחה לתלמידו תורה ומפעלי חסד "תפארת רפאל"

המשרד: רח' קפלנסקי 1, קריית שלום, ת.ד. 12015 תל אביב, טל. 03-260-260-1

© כל הזכויות שמורות. ניתן לצלם ולהפץ במסמכנותו ובצורתו בלבד ללא שום שינוי.